

Asia: VN/31199/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (Kela-korvausten valinnanvapauskokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa korvausmallin sisällöstä?

lääkät pitkäaikaissairaat, kuten hengityssairaat, tarvitsevat usein hoitajan tukea omahoitoonsa. Tuttu hoitokontakti mahdollistaa hoitosuunnitelman toteuttamisen ja seurannan potilaan arjen huomioiden. Eitetty malli ei ota huomioon sitä, että myös hoitajalle pääsyä tulee helpottaa. Yksityiselle suuntautuva kokeilu voi aiheuttaa hoidon kokonaisuuden hajoamista ja vaarantaa myös omalääkärimallin kehittämistä. Malli ohjaa todennäköisesti varakkaita iäkkäitä henkilöitä hakeutumaan pistemäisesti yksityiselle yleislääkärille, siellä missä yksityisiä palveluita sattuu olemaan saatavilla. Malli ei edistä hoidon jatkuvuutta, koska se tukee pistemäistä asiointia yksityisellä yleislääkärillä, ja siitä puuttuu moniammatillinen näkökulma.

Sen sijaan, että ohjataan iäkkäitä henkilöitä pistemäisesti yksityisille vastaanotoille ilman hoidon tarpeen arviota, on syytä keskittää voimavarat julkiseen perusterveydenhuoltoon, jotta turvataan siellä yhdenvertainen ja nopea hoitoon pääsy. Väliaikaisella valinnanvapauskokeilulla ei voi korjata hoitotakuun pidentämisen pahentamaa hoitovajetta.

Kuten esityksessä todetaan: ”Julkisessa terveydenhuollossa asiakkaina korostuvat iäkkäät ja tulojakauman alempi puolisko”. Rahan ohjaaminen yksityiselle sektorille voi saada aikaan terveydenhuollon henkilökunnan siirtymistä yksityiselle puolelle, ja jättää hyvinvointialueiden henkilöstön huolehtimaan lähinnä kuormittavimmista ja vaativimmista tehtävistä. Tämä on kierre, jota ei ole jo valmiiksi henkilöstöpulan vaivaamalla alalla syytä vauhdittaa.

Hoidon yhdenvertaisuutta malli ei paranna, sillä eri puolilla maata on vaihteleva yksityisen hoidon tarjonta, ja matkat yksityiselle vastaanotolle voivat olla pitkiä. Matkakorvausten kasvu on tässä mahdollista. Vaikka malli voi helpottaa joidenkin hakeutumista yleislääkärille, jäävät potilaalle maksettavaksi kuitenkin muut maksut, kuten palvelumaksut, joista ei saa korvausta. Ja mikäli

tarvitaan jatkohoitoa, seuranta tai ilmenee komplikaatioita, julkinen puoli joutuu niistä kuitenkin vastaamaan.

Huomio ja resurssit tulee laittaa julkisen perusterveydenhuollon kehittämiseen, eikä synnyttää pistemäisiä rinnakkaismahdollisuuksia, joissa riskinä on hoidon ja tutkimusten pirstaloituminen. Samaan aikaan halutaan syystäkin kehittää hoidon jatkuvuutta omalääkäri- ja omatiimimalleilla, mutta väliaikaiset kokeilut voivat vaarantaa hoidon jatkuvuuden kehittämisen.

Lausuttavaa vaikutustenarvioinnista?

Vaikutustenarviointi perustuu oletuksiin, ja riskinä on, että jo nyt yksityisiä palveluja käyttävät varakkaat henkilöt olisivat kokeilun ainoita hyötyjiä. Hoitoon liittyvien muiden maksujen maksaminen kuten palvelumaksujen maksaminen jäisi edelleen potilaalle, ja hintakatosta huolimatta voi seurata muiden maksujen nousua. Lisäksi tämä voi aiheuttaa nousupainetta alle 65-vuotiaiden henkilöiden maksuihin yksityisissä lääkäripalveluissa.

Esitys ei tuo helpotusta erikoissairaanhoidon tai hoitajan palveluja tarvitseville, ja jättää enemmän kuin kolme käyntiä vuodessa tarvitsevat ylimenevältä osalta ilman korvauksia.

Kroonisia kansansairauksia kuten astmaa sairastavat tarvitsevat moniammatillista tukea ja hoidon jatkuvuutta. Iäkkäillä henkilöillä voi olla useitakin hoitoa ja seuranta vaativia pitkäaikaissairauksia, joiden hoidossa tarvitaan yhteistyötä ja pysyvää hoitokontaktia. Väliaikainen valinnanvapauskokeilu ei edistä heidän hyvän hoitonsa toteutumista.

Muut kommentit:

-

1. Näkemyksenne vastaanottotyyppejä koskevista velvoitteista palveluntuottajille?

Kannatan läsnävastaanottojen tarjoamista koskevan velvoitteen asettamista.

Avoin kenttä perusteluille:

-

2. Näkemyksenne siitä, että kokeiluun osallistuvan palveluntuottajan olisi sitouduttava tarjoamaan myös toisella kokeiluun osallistuvalla palveluntuottajalla määrätty tutkimukset kokeilun mukaisilla hinnoilla?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

3. Näkemyksenne siitä, että kokeilun mukaisia lääkärint vastaanottokäyntejä tarjoavan palveluntuottajan olisi sitouduttava tarjoamaan lääkärikäyntien lisäksi myös kokeilun piiriin kuuluvia tutkimuksia, mikäli palveluntuottajalla olisi laboratorio käytössään (oma tai alihankinta)?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

4. Näkemyksenne siitä, että kokeiluun voisi osallistua vain sellainen palveluntuottaja, jolla ylipäänsä olisi käytettävissään laboratorio (omana tai alihankintana)? Tämä tarkoittaisi sitä, että lääkärikäyntejä ei voisi tarjota, mikäli palveluntuottajalla ei olisi käytettävissään laboratoriopalveluita.

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

5. Näkemyksenne siitä, tulisiko kokeiluun voida osallistua myös pelkästään laboratoriotutkimuksia tuottavana palveluntuottajana?

En osaa sanoa/muu, kirjoitan vastauksen alla olevaan kenttään.

Avoin kenttä perusteluille:

-

6. Näkemyksenne siitä, tulisiko palveluntuottajia edellyttää tekemään suorakorvaussopimus Kelan kanssa?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

Mustonen Satu
Hengitysliitto